

Сесія 2. “Сучасний стан і перспективи демократії в школі та громаді”

КЕЙС 1

“Реалії сучасних школи та громади”

Завдання:

Здійсніть зі своєї позиції аналіз школи як організації, шкільної спільноти та місця школи в громаді.

Як же визначити, наскільки у вашій школі наразі демократичне врядування?

Один із підходів до здійснення такої оцінки полягає у виділенні одного з аспектів діяльності школи і наступному визначенні, як цей аспект функціонує відповідно до трьох принципів ОДГ Ради Європи. Це такі принципи:

- права і відповідальність;
- активна участь;
- визнання і повага різноманітності¹.

Звичайно, деякі напрями шкільної діяльності, а також підходи до них мають більше значення, ніж інші. Для оцінки рівня демократичного врядування у закладі або динаміки його просування шляхом демократії виділяються такі **чотири ключові сфери діяльності**:

- 1) врядування, лідерство, управління і відповідальність перед громадою;
- 2) ціннісно-орієнтована освіта;
- 3) співпраця, комунікація та участь: конкурентоспроможність і самовизначення школи;
- 4) дисципліна учнів.

Для аналізу реалій сучасних школи та громади:

1. Ознайомтеся із таблицею та дайте, по можливості, відповіді на питання саме з позиції вашої групи.

Ваша думка дуже важлива для колективного результату! Ми рекомендуємо Вам відповідати на питання з позиції: «Тут і зараз!».

¹ Бекман Е. Демократичне врядування в школах: [посібник] / [Е. Бекман, Б. Траффорд]; пер. з англ. та адапт. Л. І. Парашенко; заг. ред. укр. версії: Н. Г. Протасова. – К.: НАДУ, 2009. – 100 с. – (Навчатися і жити в демократії).

Врядування в школі

- як здійснюється врядування в школі, який стиль управління обирає керівництво закладу (яка модель поведінки директора, який характер відносин органів управління освітою із закладом освіти, чи відбуваються між ними зустрічі, співпраця)?
- як адміністрація спілкується із вчителями, учнями, батьками (чи розглядаються вони як рівні партнери при прийнятті рішень)?
- чи залучені учні до прийняття рішень з важливих питань (а не лише вибору мелодії шкільного дзвінка чи кольору стін у коридорах), зокрема: бюджет школи, набір співробітників, нормативні документи, шкільний статут, правила взаємодії тощо)?
- чи спілкується керівництво школи з вчителями, учнями, батьками у неформальній обстановці (у коридорі, їдальні, шкільному подвір'ї тощо)?
- чи довіряє директор школи своїм працівникам, вчителям, учням?
- як у школі врегульовуються конфлікти (чи має місце взаємоповага у ході вирішенні конфліктів, як часто досягається взаємопорозуміння, консенсус, чи є тиск з боку керівництва, вчителів тощо)?

Ціннісно-орієнтована освіта

- чи обговорюються питання щодо демократії, демократичних цінностей, прав дітей у навчальному процесі?
- чи можуть учні вільно висловлювати свою думку в школі?
- чи зустрічається у шкільних підручниках поняття демократичних цінностей?
- чи проводяться уроки у демократичній атмосфері (групові форми роботи, робота над проектами, підібраний цікавий матеріал, що сприяє учням у переосмисленні своєї поведінки тощо)?
- чи вчителі, адміністрація скористалися можливістю підвищувати кваліфікацію з ОДГ/ОПЛ?
- чи відчують учні, що школа саме для них (на першому місці роботи закладу знаходяться потреби й інтереси учнів)?
- чи підтримують ініціативи учнів вчителі та керівництво школи?
- чи можна сказати, що директор школи та вчителі є зразком наслідування для учнів (їх поведінка демократична, вони поділяють демократичні цінності)?
- у вашій школі, класі відкрита, невимушена, дружня атмосфера, що дозволяє учням вільно ділитися думками з вчителями, директором?
- чи проходять у школі заходи, які забезпечують позитивне співіснування незалежно від соціальних обмежень?
- чи виглядають повідомлення на дошці оголошень (інформаційних стендах тощо) школи, класу як наказ/директива?
- чи виникають в процесі навчання конфлікти, пов'язані з дискримінацією за ознакою статі, раси, зовнішності чи інвалідності?

Співпраця

- чи є у вашій школі цікава веб-сторінка в Інтернеті, що постійно оновлюється?
- чи відіграє ваша школа важливу роль у місцевій громаді?
- чи співпрацює школа з батьками, місцевою владою, місцевими громадськими організаціями?
- чи проходять у школі спільні із місцевою владою, громадою заходи?
- чи пишаєтеся ви своєю школою?
- чи долучені учні та батьки до оцінювання рівня викладання вчителів?
- чи враховуються очікування батьків у освітньому процесі?
- наскільки дієвим є орган учнівського самоврядування?
- якби була така можливість, чи обрали б ви іншу школу?
- чи багато заборон у вашій школі?
- чи звітується директор школи перед учнями, батьками, громадою?
- чи буває, що внутрішні конфлікти та суперечки закладу розростаються і виходять за межі школи?

Дисципліна учнів

- наскільки суворо контролюються учні, вчителі в школі?
- чи залучалися учні до розробки правил поведінки у школі, класі?
- чи ознайомлені учні зі своїми правами та сферами своєї відповідальності?
- чи відчують себе комфортно (мирно, спокійно) учні в школі?
- чи можна назвати поведінку директора школи зразковою? а поведінку вчителів?
- учні дотримуються правил, бо бояться покарання?
- чому учні порушують поведінку в школі?
- директор школи - більше керівник чи наставник?
- чи поведуться учні належним чином, коли поряд немає дорослих?
- чи поважають учні, вчителі свою школу?
- чи відчують себе учні членами однієї команди?

Сесія 2. “Сучасний стан і перспективи демократії в школі та громаді”

КЕЙС 2

«Якою має стати школа дієвої демократії?»

Завдання:

Запропонуйте на основі проведеного аналізу 10-12 ознак школи дієвої демократії.

Школа дієвої демократії – це той заклад, у якому демократичні цінності проникли у всі аспекти шкільного життя. Мета школи дієвої демократії – дати змогу дітям у максимальному обсязі реалізувати свій потенціал: у вивченні шкільних предметів, у розвитку їх життєвих навичок та у формуванні здатності повною мірою брати участь у житті демократичного суспільства.

І хоч би якими були досягнення школи в царині освіти, якщо вона не дала своїм учням навичок у двох інших зазначених напрямках, важко назвати її хорошою школою.

1. Структуруйте запропоновані ознаки за ключовими сферами (2-3 ознаки на кожну сферу):

Ознаки школи дієвої демократії	
Врядування в школі	
<i>Ознака</i>	<i>Лаконічна назва ознаки</i>
1 Матеріальне забезпечення за всіма сучасними вимогами (безкоштовна освіта)	\$
2 Від примусу до діалогу	комфорт
3 Права = обов'язки	Права = обов'язки
Ціннісно-орієнтована освіта	
1 Вчитель – Людина від Бога!	Вчитель
2 Відносини «Вчитель - дитина»	Відносини
3 Підхід між необхідністю і креативністю	Креативність
4 Реальна автономія	Автономія
5 Відсутність приниження особистості	Особистість
Співпраця	
1 Належні сучасні умови	сучасні умови
2 Матеріальне забезпечення, надання фін. ресурсів	Матеріальне забезпечення
1 Матеріальне забезпечення за всіма сучасними вимогами (безкоштовна освіта)	\$
3 Відсутність бюрократії, мінімізація корупції	Відсутність

	бюрократії
4 Підготовка вчителів	
5. Комунікація – шлях до порозуміння	
Дисципліна учнів	
1 Дотримання правил	
2. Динамічна система влади	
3	

3. *Запишіть лаконічні назви ознак на аркушах паперу кольору вашої команди (кожна ознака на окремому аркуші).*
4. *Оформіть презентацію.*
5. *Подумайте, як команда представить свою роботу (довірить виступ ментору чи застосує інший креативний підхід).*